

33 Zjednoczona Polska

WYMAGANIA WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ

VI. Polska w okresie rozbicia dzielnicowego. Uczeń:

4) charakteryzuje proces zjednoczenia państwa polskiego na przełomie XIII i XIV w.

CELE LEKCJI

Uczeń:

ZNA

- daty: 1295, 1296, 1300, 1305, 1308, 1309, 1320, 1327–1332, 1331,
- postacie: Przemysła II, Wacława II, Władysława Łokietka.

ROZUMIE

- pojęcia: starosta, rzeź Gdańska, proces w Inowrocławiu.

POTRAFI

- przedstawić okoliczności koronacji królewskiej Przemysła II,
- wyjaśnić, jak doszło do śmierci Przemysła II,
- wskazać na mapie zasięg terytorialny państwa Przemysła II,
- scharakteryzować rząd Wacława II,
- wymienić etapy jednoczenia ziem polskich przez Władysława Łokietka,
- scharakteryzować relacje polsko-krzyżackie w latach 1308–1309,
- wskazać na mapie ziemie zajęte przez Władysława Łokietka i pozostające poza granicami państwa,
- scharakteryzować relacje polsko-krzyżackie w latach 1320–1332,
- ocenić panowanie Władysława Łokietka.

CZAS ZAJĘĆ

1 godzina lekcyjna.

I. Wprowadzenie

Podajemy temat i cele lekcji.

Lekcję rozpoczynamy od przypomnienia przesłanek zjednoczenia ziem polskich w XIII w. oraz grup społeczeństwa polskiego zainteresowanych scaleniem państwa polskiego.

II. Rozwinięcie

W rozmowie nauczającej przedstawiamy okoliczności przejęcia władzy przez Przemysła II. Zwracamy uwagę, że był to pierwszy koronowany władca Polski po okresie rozbitcia dzielnicowego. Na mapie *Zmiany terytorialne, lata 1295–1296 (Mapa interaktywna. Historia Polski)* lub na mapie ściennej obejmującej ten okres pokazujemy zasięg terytorialny państwa Przemysła II. Uczniowie czytają tekst źródłowy (s. 181) i odpowiadają na znajdujące się pod nim pytanie. Wyjaśniamy, że działania Brandenburgii są kolejnym przykładem negatywnego wpływu rozbitcia dzielnicowego na sytuację polityczną ziem polskich.

W dalszej części lekcji charakteryzujemy panowanie czeskie w Polsce. Dzielimy klasę na dwie grupy i rozdajemy instrukcje ► .

Grupa I

Odszukajcie i wynotujcie na kartkach informacje mówiące o okolicznościach przejęcia władzy w Polsce przez Wacława II i jego dokonaniach. Wykorzystajcie informacje z podrödziału *Rzädy czeskie* (s. 182).

Grupa II

Odszukajcie i wynotujcie na kartkach informacje mówiące o sukcesach i porażkach Władysława Łokietka w walce o tron. Wykorzystajcie informacje z podrödziałów *Rzädy czeskie* (s. 182) oraz *Utrata Pomorza Gdańskiego* (s. 182–183).

Po upływie ustalonego czasu (ok. 10 minut) tworzymy wspólnie plakat na tablicy. Po jednej stronie umieszczamy karteczki z wynotowanymi osiągnięciami Wacława II, a po drugiej – z dokonaniami Łokietka w walce o przejęcie władzy w Polsce. Każdą informację uczniowie krótko omawiają.

Korzystając z mapy *Zmiany terytorialne, lata 1300–1305 (Mapa interaktywna. Historia Polski)* lub z mapy ściennej obejmującej ten okres, podkreślamy wkład Wacława II w jednoczenie ziem polskich.

Korzystając z mapy *Zmiany terytorialne, lata 1306–1320 (Mapa interaktywna. Historia Polski)* lub z mapy ściennej obejmującej ten okres, omawiamy proces jednoczenia ziem polskich przez Władysława Łokietka. Uczniowie zapisują w tabeli ► i zaznaczają na otrzymanych mapach konturowych ► ziemie zjednoczone przez Łokietka i utracone przez Polskę za jego rządów. W trakcie rozmowy przedstawiamy główne problemy zewnętrzne, jakie stały przed księciem, a od 1320 r. królem Polski.

Opisujemy sytuację polityczną państwa polskiego po koronacji. Podkreślamy znaczenie konfliktu polsko-krzyżackiego w polityce zagranicznej Władysława Łokietka. Omawiamy postanowienia sądu w Inowrocławiu, a następnie, wypełniając wspólnie z uczniami schemat drzewa decyzyjnego (materiały dla nauczyciela) ► , rozwiązujemy problem: *Krzyżacy zajęli Pomorze Gdańskie. Niepowodzeniem zakończyły się zabiegi dyplomatyczne o odzyskanie tych ziem. Jaką decyzję powinien podjąć Władysław Łokietek?* W celach i wartościach wpisujemy: *Obrona niezależności kraju oraz odzyskanie utraconych ziem* ► .

Korzystając z mapy *Zmiany terytorialne, lata 1320–1333* (Mapa interaktywna. *Historia Polski*) lub z mapy ściennej obejmującej ten okres, omawiamy przebieg wojny polsko-krzyżackiej.

Podsumowaniem zagadnień związanych z procesem jednoczenia ziem polskich przez Władysława Łokietka może być ćwiczenie 3 (zeszyt ćwiczeń, s. 79).

III. Podsumowanie

Korzystając z rankingu diamentowego (materiały dla nauczyciela) ► , wspólnie z uczniami sporządzamy bilans panowania Władysława Łokietka.

Metody kontroli

Ćwiczenie 1 (zeszyt ćwiczeń, s. 78).

Praca domowa

Ćwiczenie 2 (zeszyt ćwiczeń, s. 78–79).

Materiały dla nauczyciela

Drzewo decyzyjne

Metoda służy odnajdywaniu różnych rozwiązań danego problemu i dokonaniu wyboru rozumianego jako podjęcie decyzji w kwestii planowanego działania, ze świadomością wszystkich jego skutków.

Zastosowanie drzewa decyzyjnego pozwala uczniom dostrzec związki zachodzące między różnymi wydarzeniami i zaproponowanymi rozwiązaniami. Uzmysławia też, że każde przyjęte wyjście jest zawsze powiązane z różnorodnymi skutkami, a wpływ na podejmowanie decyzji mają również cele i wartości przyjęte przez osobę dokonującą wyboru. Metoda ta służy pobudzeniu myślenia łączącego się z tworzeniem hipotez, a także sprzyja samodzielnemu formułowaniu sądów.

Przebieg pracy

1. Zdefiniowanie problemu w taki sposób, aby uczniowie mieli możliwość dokonania wyboru między co najmniej dwiema decyzjami.
2. Ustalenie celów i wartości.
3. Podanie kilku rozwiązań.
4. Określenie pozytywnych skutków każdego rozwiązania.
5. Określenie negatywnych skutków każdego rozwiązania.
6. Podjęcie decyzji.

Proces podejmowania decyzji może zostać przedstawiony w formie graficznej.

Ranking diamentowy

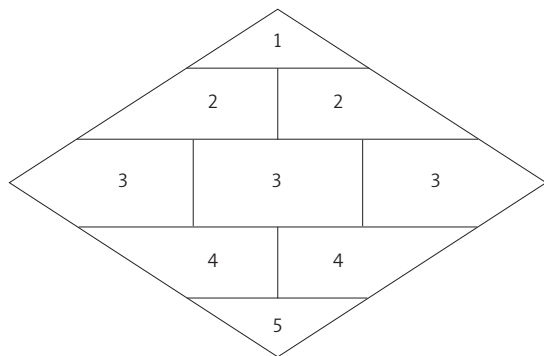
Metoda służąca hierarchizacji, czyli szeregowaniu informacji ze względu na ich ważność, a także pozwalająca na określanie istniejących między nimi zależności. Umożliwia ona doskonalenie umiejętności krytycznego myślenia, analizy, prezentacji i obrony własnego stanowiska. Uczy też efektywnego porozumiewania się,

negocjowania, akceptacji innego niż własny punktu widzenia oraz doboru odpowiednich argumentów w dyskusji.

Przebieg pracy

1. Nauczyciel dzieli klasę na grupy i przedstawia problem do rozwiązania.
2. Uczniowie dyskutują nad możliwymi odpowiedziami, a następnie dokonują ich hierarchizacji pod względem ważności.
3. Uszeregowane propozycje przybierają formę graficzną (w postaci diamentu).
4. Grupy prezentują efekty swojej pracy, wskazując też na zależności istniejące między poszczególnymi odpowiedziami.

Schemat rankingu diamentowego

- 1 – informacja najważniejsza
5 – informacja najmniej ważna